

NUKLEÁRISBALESET-ELHÁRÍTÁS

KKB-ülés

A Kormányzati Koordinációs Bizottság (KKB) 2007. évi második ülésére november 7-én került sor, amelyen az OAH főigazgatója beszámolt az északi megyék (Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Pest és Nógrád) és az OAH részvételével 2007. június 26-án megtartott sikeres gyakorlatról. Ismertette az Országos Baleset-elhárítási Intézkedési Terv felülvizsgálatát végző Felsőszintű Munkacsoport (FMCS), valamint a 2004. évi Nemzeti Nukleárisbaleset-elhárítási Gyakorlat értékelésében előirányzott intézkedések megvalósítására alakított három munkabizottság 2007. évi tevékenységének eredményeit. Előadásában kitért a nukleáris veszélyhelyzet kialakulása esetén alkalmazandó új riasztási eljárásrendre, az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer számára előirányzott képzési és gyakorlatozási tervre, valamint a balesetelhárítási gyakorlatok előkészítésének, levezetésének és ér-tékelésének módszertani útmutatójára. Az OAH és az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság vezetői elfogadásra javasolták a 2009-ben megvalósítandó nemzeti nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlat tervét. **A KKB valamennyi előterjesztést elfogadta, és határozatában megállapította, hogy az FMCS és a három munkabizottság tevékenységével jelentősen hozzájárul az ONER működésének korszerűsítéséhez.**

TÁJÉKOZTATÁS

VI. Nukleáris Technikai Szimpózium

A Magyar Nukleáris Társaság az elmúlt év novemberében hatodik alkalommal rendezte meg a Nukleáris Technikai Szimpóziumot. **A rendezvény célja a hazai tudományos eszmecsere elősegítése a nukleáris technika szamos területén, fórumot biztosítva a hazai szakemberek, kutatók, valamint a szakma fiatal művelői közötti kapcsolatépítésre, információcserére.** A kétnapos rendezvényen összesen 52 előadás hangzott el két párhuzamos szekcióban, gyakran nehéz választás elé állítva a hallgatókat. Az OAH munkatársai hét előadást tartottak. A plenáris szekcióban *Rónaky József* főigazgató „Atomenergia és globalizáció” címmel tartott előadást, az első nap további részében *Hullán Szabolcs* főosztályvezető az események biztonsági értékeléséről, *Nyisztor Dániel* tanácsos az OAH-ban zajló baleset-elhárítási tevékenység fejlesztéséről, *Sáfár József* osztályvezető a radioaktív anyagok légi szállításával kapcsolatos változásokról számolt be. *Vöröss Lajos* főtanácsadó a WENRA referencia szintjeinek beépítéséről a hazai szabályzatokba, *Horváth Kristóf* főosztályvezető az Átfogó Atomcsend Szerződés Előkészítő Bizottság munkájában történt hazai részvétellől, *Nagy Barnabás* tanácsos pedig a 2003. évi paksi üzemzavar környezeti hatásáról tartott előadást. A konferencia előadásait a Magyar Nukleáris Társaság CD-n teszi elérhetővé, a Magyar Energetika folyóirat pedig válogatást közöl belőlük.

Ismeretterjesztő konferencia Pécsen

Az Országos Atomenergia Hivatal a TIT Stúdió Egyesülettel, a Pécs-Baranya megyei TIT szervezettel és a Pécsi Tudomány Egyetem Földrajzi Intézet Munkaerőpiaci és Esélyegyenlőségi Tanulmányok Központjával közösen november 21-én ismeretterjesztő konferenciát rendezett „Atomenergiáról – mindenkinek” címmel a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi és Bölcsészettudományi Karán. Az ezúttal harmadik alkalommal vidéken rendezett regionális konferencián az ismeretterjesztésben jártas előadók azokat a területeket tekintették át, amelyek gyakran előfordulnak a médiában és érdekelhetik a lakosságot. A Vargha Damján Konfe-

renciaterem előcsarnokában a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhazsnú Nonprofit Kft. kiállítását tekinthették meg a résztvevők. A szünetekben a Magyar Nukleáris Társaság „Fiatalok a Nukleáris Energetikáért” szakcsoportja műszeres bemutatót tartott. A konferencia sok érdeklődőt vonzott Pécsről és környékéről, a pécsi egyetem oktatói és hallgatói közül is sokan ott voltak. A konferencián elhangzott előadások az OAH honlapjáról (www.oah.hu) letölthetők.

Együttműködési megállapodás a Magyar Katolikus Rádióval

Az Országos Atomenergia Hivatal 2007 novemberében együttműködési megállapodást kötött a Magyar Katolikus Rádióval. A felek együttműködésének célja, hogy hiteles, sokoldalú és gyors tájékoztatással járuljanak a tudományos ismeretek terjesztéséhez és a tudomány újabb eredményeinek megismertetéséhez. Az együttműködés kiterjed a nukleáris energia alkalmazásával kapcsolatos hazai és nemzetközi együttműködés, az ezen a téren működő nemzetközi szervezetek tevékenysége, valamint a hazai és nemzetközi kutatás-fejlesztési eredmények bemutatására. A felek ezzel szeretnék hozzájárulni az igényes és közérthető tudományos ismeretterjesztéshez. A megállapodás keretében az OAH közreműködik az atomenergia békés felhasználásához kapcsolódó tudományos-ismeretterjesztő és egyéb tematikus műsorok készítésében.

NucNet-ülés Párizsban

A NucNet nemzetközi nukleáris hírügynökség Igazgatótanácsa 2007. október végén Párizsban tartotta ülését, amelyen Magyarországról *Besenyi Gáborné*, az OAH tájékoztatósi vezetője, a NucNet magyar koordinátora vett részt. A 2007. január elsejével brüsszeli központtal létrejött új NucNet-szervezet továbbra is pénzügyi nehézségekkel küzd, amelyekről az Igazgatótanács francia elnöke és az ügyvezető igazgató számolt be. Az októberi ülésen a NucNet ügyvezető igazgatója lemondott, s helyét a NucNet szerkesztője foglalta el. A korábbi ügyvezető igazgató független konzulensként segíti a szerkesztőségi munkát. **A francia elnök javaslatára hattagú munkacsoport alakult, amelybe a magyar koordinátort is beválasztották. A csoport áttekinti a pénzügyi nehézségek okait, s javaslatot dolgoz ki a NucNet pénzügyi helyzetének stabilizálására, valamint szakmai tevékenységének további fejlesztésére.**

ROVIDHÍREK

A paksi atomerőmű első blokkjának hálózatra kapcsolása 1982 decemberében történt. Az esemény 25 éves évfordulója alkalmából 2007. december 10-én Pakson rendezett ünnepségen *Vöröss Lajos* főtanácsadó képviselte az OAH-t. A rendezvényen szakmai előadásokkal és kulturális programmal, valamint személyes emlékek felidézéssel ünnepelték meg az évfordulót.

A Magyar Tudományos Üzemi és Szaklapok Újságírói Egyesületének mintegy húszfős csoportja 2007. november 8-án látogatást tett az Agroster Besugárzó Rt. élelmiszerek és különféle eszközök sterilizálását végző üzemében. A csoportot *Bánréti Miklós* vezérigazgató tájékoztatta az üzem tevékenységéről és az élelmiszer-besugárzás hazai helyzetéről és lehetőségeiről.

Trampus Péter 2007. december 17-én sikeresen megvédte az MTA doktora cím elnyeréséért „A reaktortartály szerkezeti integritása – különös tekintettel az üzemidő hosszabbításra” címmel benyújtott értekezését.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség felkérése alapján 2007. október 5. és 25. között *Horváth Kristóf*, az OAH főosztályvezetője részt vett a németországi Neckarwestheim Atomerőműben tartott OSART-misszió, ahol az erőmű veszélyhelyzeti tervezési és elhárítási tevékenységét vizsgálta.

OAH HÍRLEVELE

Országos Atomenergia Hivatal

2008. január – 11. évfolyam, 1. szám

Lapzárta utáni gyász hír: Életének 82. évében elhunyt Pethes György professzor, az Állatorvostudományi Egyetem Élettani tanszékének nyugalmazott tanszékvezető tanára, az OAH szaktanácsadója.

Nukleárisbaleset-elhárítás az Országos Atomenergia Hivatalban

Az Országos Atomenergia Hivatalban 1997 óta működik a Baleset-elhárítási Szervezet (BESZ) és a Baleset-elhárítási Intézkedési, Gyakorló és Elemző Központ, ismertebb nevén a CERTA. A szervezet és a központ 1998-ban jelentős nemzetközi támogatással a Paksi Atomerőműben szimulált veszélyhelyzet kapcsán megrendezett nemzetközi gyakorlatra

kapcsolódik a nukleárisbaleset-elhárítási feladatok végrehajtásába: felügyeli a hazai nukleáris létesítmények baleset-elhárítási felkészülését, fenntartja és fejleszti saját készültségét, részt vesz az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer (ONER) tevékenységében, valamint a nemzetközi konvenciók és szerződések alapján nemzetközi kapcsolattartási pontként is működik.

Az OAH felügyeli a magyarországi nukleáris létesítmények, így a Paksi Atomerőmű Zrt., a Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolója, a Budapesti Kutatóreaktor és a BME Oktatóreaktor baleset-elhárítási készültségét, ezen belül jóváhagyja a baleset-elhárítási intézkedési terveket, figyelemmel kíséri, és esetenként ellenőrzi a baleset-elhárítási képzés és gyakorlatozás folyamatát, a tapasztalatok visszacsatolását.

Országos szinten az OAH közreműködik a Kormányzati Koordinációs Bizottság (KKB), a Nukleárisbaleset-elhárítási Védekezési Munkabizottság, valamint a nukleárisbaleset-elhárítás fejlesztési területeit meghatározó Műszaki Tudományos Tanács munkájában. Irányítja az Országos Baleset-elhárítási Intézkedési Terv felülvizsgálatát végző Felsőszintű Munkacsoport tevékenységét, valamint az ONER képzését és gyakorlatozását tervező bizottság munkáját. Az OAH meghatározó résztvevője az országos jelentőségű gyakorlatok megszervezéséért felelős Központi Előkészítő Bizottságnak is.

Veszélyhelyzet, illetve a felkészítési gyakorlatok során az OAH BESZ a CERTA központban végzi tevékenységét. A szakértők a veszélyhelyzetről rendelkezésre álló információk, valamint a környezeti sugárzás és meteorológiai mérési adatok ismeretében értékelik a kialakult helyzetet, és prognózist készítenek a várható következmények előrejelzésére. Amennyiben szükséges, sürgős óvintézkedési javaslatokat fogalmaznak meg a lakosság részére a kibocsátott radioaktív anyagok által okozott dózisos csökkentésére, az egészségügyi károsodások minimalizálására. A veszélyhelyzet során elkészített OAH BESZ jelentések a Nukleárisbaleset-elhárítási Védekezési Munkabizottsághoz kerülnek, ahol a rendelkezésre álló ágazati és területi információkat is figyelembe véve véglegesítik a lakosságvédelmi intézkedési javaslatokat. Az óvintézkedési döntéseket a KKB, illetve meghatározott esetekben maga a Kormány hozza meg. A védekezési munkabizottság vezetőjének helyettese az OAH kijelölt főosztályvezetője, nukleáris baleset esetén az OAH főigazgatója a KKB illetékes elnökhelyettese.

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökséggel kötött gyorsértesítési és segítségnyújtási egyezmény keretében az OAH, mint a nukleáris biztonság területén illetékes hatóság felelős a hazai veszélyhelyzetekről szóló nemzetközi jelentések elkészítéséért és továbbításáért, valamint a külföldön történt veszélyhelyzetekről beérkező értesítések fogadásáért, továbbá a nemzetközi segítségnyújtáshoz kötődő feladatok ellátásáért. Ezen túl Magyarország az említett egyezmények szellemében a régióban nyolc országgal kötött kétoldalú egyezményt a gyorsértesítések küldése és fogadása érdekében.

Nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlat a CERTA-ban

Az Európai Unió gyorsértesítési rendszerében magyar részről szintén az OAH a kapcsolattartási pont. Nemzetközi szerepvállalásunk további erősödését jelzi, hogy 2006 végén az OAH nyerte el az Európai Bizottság által kiírt pályázatot, amelynek keretében három éven keresztül töltheti be a szakmai tanácsadói szerepet az EU-t érintő nukleáris vagy radiológiai veszélyhelyzetek esetén. A szerződés elnyerése a hivatal szakmai bázisának és felkészültségének elismerését bizonyítja.

Az OAH BESZ hosszú idő óta éves képzési és gyakorlatozási terv alapján készül fel feladatainak ellátására. 2007-ben három jelentősebb gyakorlaton is részt vett. A nemzetközi gyakorlatok sorába tartozik az ECURIE 3-as szintű gyakorlat, amelyet évente változó helyszínnel nukleáris vagy radiológiai veszélyhelyzet szimulálásával rendez meg az Európai Bizottság az Unió gyorsértesítési és sugárzási adatcsere rendszerében érintett szervezetek részére. 2007-ben a gyakorlat feltételezett kituduló eseménye egy atommeghajtású tengeralattjáró tűz következtében előálló nukleáris veszélyhelyzete volt Írország partjai mellett.

A gyakorlaton az OAH BESZ a szakmai tanácsadó szerepében vett részt, és gyakorlatozta a helyzet elemzését, jelentések fogadását, összeállítását és elküldését az Európai Bizottság Energia és Közlekedési Főigazgatóságán található veszélyhelyzeti központnak.

Októberben a Budapesti Kutatóreaktor rendezett nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlatot, amelyhez az OAH BESZ is kapcsolódott. A feltételezés szerint földrengés rázza meg a reaktor környékét, ami a reaktor hűtőrendszerének töréséhez vezetett, és az így kialakult helyzetet kellett a résztvevőknek értékelniük.

2007 novemberében került sor az immár 1998 óta rendszeresen megtartott gyakorlatra a paksi atomerőmű, az OAH BESZ, a KKB Nukleáris Védekezési Munkabizottság és a KKB Veszélyhelyzeti Központ részvételével. A szimulátoron is követhető eseménysort az atomerőmű 3-as blokkján feltételezett szabályozórúd-kilökődés okozta.

A gyakorlatokat az együttműködő partnerek minden esetben értékelik, s meghatározzák a tapasztalatok hasznosításának lépéseit.

Az OAH BESZ munkájában minden veszélyhelyzet esetén fontos szerepet kap a lakosság tájékoztatására való felkészülés. A készenléti időszakában, így a gyakorlatok során is különös figyelmet fordítunk az ilyen esetekben várható tájékoztatói igények kielégítésére. Ebből a tevékenységből illeszkedik a „Kulturális Örökség Napjai” rendezvény keretében immár harmadszor tartott nyílt nap, amikor az OAH megnyitja kapuit a nagyközönség előtt. A Baleset-elhárítási és Képzési Osztály munkatársai az érdeklődők seregének bemutatják az OAH baleset-elhárítási tevékenységét, valamint a CERTA-t. Az egyszerű bemutatón túl a baleset-elhárítás részleteibe is bevezetik a látogatókat, nem titkoltan a munka nehézségeit, de felváltva annak szépségeit is. 2007-ben egy feltételezett veszélyhelyzet eseményeinek elemzését, értékelését játszották el a látogatóknak, mintegy részesévé téve őket az eseményeknek. A CERTA-nak számos hazai és nemzetközi szakmai látogatója is van, ahol a szakértők betekintést nyerhetnek a baleset-elhárítási felkészülés folyamatába. Az OAH Baleset-elhárítási és Képzési Osztály munkatársai mindenkor készséggel adnak tájékoztatást tevékenységükről és feladataikról.

Petőfi Gábor
főosztályvezető-helyettes

NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

VVER Fórum

A szovjet tervezésű nyomott vizes reaktorokat üzemeltető országok nukleáris biztonsági hatóságainak fóruma (VVER Fórum) legutóbbi ülésén magyar kezdeményezésre egy új munkacsoport alakult. **Ennek feladata az atomerőművekben a biztonsági kultúrát érintő (szervezeti, irányítási, létszámleépítésekkel kapcsolatos) módosítások és a liberalizált villamos-energia piac hatására végbemenő folyamatok hatósági felügyeleti módszereinek fejlesztése.** A munkacsoport két évre előirányzott tevékenységének előkészítő ülését Budapesten tartotta 2007. november 26-28. között. Az OAH székházában megrendezett találkozón Bulgária, a Cseh Köztársaság, Finnország, Szlovákia és Ukrajna nukleáris biztonsági hatóságainak képviselői vettek részt a házigazdákon, valamint a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség megfigyelőjén kívül. 2008-ra és 2009-re három további rövid munkailést irányoztak elő, de az alapvető munkát elektronikus úton kicserélt munkaanyagok segítségével tervezik elvégezni.

Globális Nukleáris Energia Partnerség (GNPE)

Az amerikai kezdeményezésre 2007. szeptember 16-án aláírt partnerséghez csatlakozott országok 2007. december 11-13. között tartották a Partnerség Irányító Csoportjának első ülését Bécsben. Az ülésen az Irányító Csoport elfogadta saját munkatervét, meghatározta a szeptemberben javasolt – az „Infrastruktúra fejlesztés” és a „Biztonságos fűtőanyag ellátás” – munkacsoport működésének alapelveit. A két munkacsoport megkezdte működését, elnököt és tagokat delegáltak a partnerek. Az ülésen az USA képviselőjét megválasztották az Irányító Csoport titkárnak, helyettesei Franciaország, Kína és Japán képviselői. Az Irányító Csoport következő ülését 2008 májusában Jordániában tartja.

NAÜ Kormányzótanács ülés

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) Műszaki Együttműködési Bizottsága 2007. november 19-én tartott ülésén megvitatta a 2007-ben végzett tevékenységet, illetve elfogadta a 2008-as terveket. Az ülésre erősen rányomta bélyegét az iráni nukleáris programmal kapcsolatos vita. A 2008-as programból végül kikerült minden olyan projekt, amelynél a gyanú legkisebb árnyéka is felmerült, hogy Irán katonai nukleáris programját segíthetné. A Kormányzótanács ülésén már különösebb vita nélkül fogadták el a tagországok a programot, illetve az auditor jelentését.

Kutatóreaktorok leszerelése

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) regionális tervező-értekezletet szervezett az oroszországi Obnyinszkban 2007. november 28-30. között a kutatóreaktorok leszerelésének előkészítésére. Bulgária, Csehország, Kazahsztán, Magyarország, Oroszország, Ukrajna és természetesen a NAÜ képviselői vettek részt az értekezleten. Oroszország beszámolt arról, hogy a gyorsreaktorok leszerelési technológiájának kidolgozásában jelentős lépéseket tettek már meg, a többiek többnyire arról beszéltek, hogy saját országuk kutatóreaktorainak leszerelése/felújítása milyen stádiumban van. A résztvevők meglátogatták a híres „Első”-t, a világ első kereskedelmi villamosenergia-termelő reaktorát. Magyarország felajánlotta, hogy szívesen hozzájárul szakértelmével a projektben érintett kutatóreaktorok leszerelési terveinek felülvizsgálatában. A következő tervezőértekezletet 2008-ban Csehországban tartják.

Európai Regionális Profil

2007. november 23-án Bécsben találkoztak a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) és az európai régió országainak képviselői, hogy megvitassák a NAÜ kezdeményezésére és meg-

bízásából összeállított Regionális Profilt. **A 20 oldalas dokumentum felsorolja azokat a területeket, lehetséges projekteket, amelyekben a tagországok regionális együttműködése hozzájárulhat a térség országainak fejlődéséhez, és amelyek a NAÜ égisze alatt megvalósíthatók.** A Profil kidolgozására létrehívott öttagú nemzetközi szakértő csoport vezetésére *Vöröss Lajost,* az OAH főtanácsadóját kérték fel. A csoport az észrevételek figyelembevételével készíti el a végleges tervezetet, amelyet a 2008. február 26-án tartandó értekezleten fognak jóváhagyni. Az elfogadott Regionális Profil arra szolgál majd, hogy a regionális tervjavaslatokat ennek segítségével kívánja a NAÜ műszaki együttműködési fősztálya előszűrni, mielőtt továbbadja a technológiával foglalkozó részlegeknek.

Európai Nukleáris Energia Fórum

Az EU energiaügyekben illetékes biztosa, Adris Pielbags ez év júniusában bejelentette, hogy a cseh és a szlovák kormány közösen ad helyet az Európai Nukleáris Energia Fórumnak (ENEF). Ezzel az atomenergia békés célú felhasználásában érdekelték is megalakítják azt az európai intézmények által elismert fórumot, ahol az atomenergiának a jövő energiaellátásában betöltött szerepéről lehet eszmét cserélni, s amely tisztázhatja, hogyan segítheti az atomenergia az Európai Unió jövőbeli energiaellátását. A Fórumon részt vesznek az ipar, a hatóságok és a civil szervezetek képviselői is. Az ENEF alakuló ülését november 26-án Pozsonyban tartotta, ahol az OAH részéről *Rónaky József* főigazgató vett részt.

CTBTO-gyakorlat

A hazai szervezetek szervezésében és részvételével, az Átfogó Atomcsend Szerződés Szervezetének kérésére 2007. október 21. és november 2. között Magyarország adott otthont a szervezet ellenőreinek elméleti és gyakorlati kiképzéséhez. A képzés és gyakorlat a Magyar Honvédség Békétámogató Kiképző Központjában és a táborfalvai gyakorlótéren zajlott. Az első héten elméleti felkészítésre került sor, míg a második héten a résztvevő szakértők gyakorlati képzése zajlott. A helyszín kiválasztásánál jelentős szerepet játszott a szolnoki Békétámogató Kiképző Központ kiváló felszereltsége és munkatársainak kiváló felkészültsége. A táborfalvai gyakorlótér alkalmas a terepgyakorlatok lefolytatásához.

CNRA-ülés

Az OECD Nukleáris Energia Ügynökség (NEA) országainak vezető nukleáris hatósági szakembereit tömörítő állandó bizottság (CNRA) 2007. december 3-4. között tartott ülésén a NEA főigazgatója beszámolt a NEA Irányító Testületi ülésén elhangzottakról. A Nukleáris Létesítmények Állandó Bizottsága (CSNI) tevékenységéről szóló beszámolóban elhangzott, hogy a 2000 óta lezárt öt projekt közül háromnak magyar vezetője volt. A CNRA állandó munkacsoportjainak vezetői összefoglalták az elmúlt időszakban elért eredményeket. **Kiemelendő, hogy az üzemeltetési tapasztalatok nemzetközi felhasználásának gyakorlatáról elkészült egy összefoglaló riport.** A svájci hatóság vezetője ismertette, majd a szerkesztők bemutatták a „Nukleáris biztonság szavatolása” címmel készült Zöld Könyvet. Az atomerőművek teljesítmény-növelésével kapcsolatos gyakorlatot mutatta be az amerikai nukleáris biztonsági hatóság képviselője. A bizottság magyar tagja, *Lux Iván,* az OAH főigazgató-helyettese a paksi atomerőmű teljesítmény-növeléséről tartott előadást. Az ülést követően a NEA fórumot szervezett a kutatás szerepéről a hatósági munkában. Az új atomerőművek építése, a globalizáció és a technológiai fejlődés komoly kihívást jelent a nukleáris biztonsági hatóságok számára. **Az új erőművek növekvő száma kapcsán felvetődött, hogy a hatóságoknak esetleg nem lesznek eszközeik és elegendő idejük a beadványok tartalmi ellenőrzésére. Ez is alátámasztja a nemzetközi tapasztalatok megosztásának, s felhasználásának fontosságát a hatósági tevékenységben.**

EUROSAFE-konferencia

A 2007. november 5-6-án Berlinben tartott **EUROSAFE konferencia a német, a francia és a belga nukleáris biztonsági hatóságok műszaki támogató intézményei együttműködésének éves rendes találkozója, amelyen az intézmények bemutatják az elmúlt év legfontosabb kutatás-fejlesztési eredményeit.** Az együttműködő felek nagyszámú képviselője mellé meghívják a (hagyományosan a PHARE-TACIS programokon keresztül) velük kapcsolatban lévő országok hatóságainak és támogató intézményeinek képviselőit is. Az OAH-t *Lux Iván* főigazgató-helyettes képviselte. A plenáris ülésen az együttműködő intézmények vezetői tisztségviselői és a házigazda kormány tartottak programismertető előadást. Figyelemreméltó volt, hogy a német Gazdasági és Műszaki Minisztérium magas rangú képviselője a nukleáris reneszánsz jelentőségéről és a német kormánykörkben is erősödő pro-nukleáris nézetekről beszélt. A plenáris ülés meghívott előadói ezúttal a NEA főigazgatója, egy német villamos társaság vezetője és a svéd hatóság egyik vezetője volt. Az előadásokat panelvita követte a *„Következő évek biztonsági kihívásai”* témakörben. A szekciókban folytatódó előadások témái között volt a nukleáris létesítmények biztonsága, a környezet és sugárvédelem, valamint a nukleáris anyagok és a fizikai védelem.

WENRA ülés

Az európai nukleáris biztonsági hatóságok vezetőit tömörítő szervezet, a WENRA 2007. november 7-9. között Luzernben tartotta ülését. A reaktorharmonizációs csoport vezetője tájékoztattott a csoport által elvégzettekről, amelynek eredményeként **mindenki által elfogadott, harmonizált európai nukleáris biztonsági referenciaszintek alakultak ki.** A hulladék és leszerelés témaköreinek harmonizációjával foglalkozó munkacsoport még nem fejezte be a munkáját, további egy év szükséges a referenciaszinteknek való megfelelő országonkénti szintjének felmérésére. A WENRA nem akarja a nevét adni az üzemeltetési tapasztalatok visszacsatolását célzó kezdeményezéshez, bár azt a petteni európai közös kutatóintézet egy hatfős csoporttal is támogatja. Így ez továbbra is az érdeklődő tagországok, az Európai Bizottság, és esetleg a NAÜ közös informális kezdeményezése marad. Tájékoztatás hangzott el a negyedik generációs atomerőművekkel kapcsolatos együttműködés helyzetéről és az EURATOM abban játszott szerepéről, valamint az új finn erőmű építésének helyzetéről.

Konferencia Edinburgh-ban

A Nemzetközi Atomenergia Ügynökség 2007. november 19-22. között Edinburgh-ban (Skócia) **nemzetközi konferenciát rendezett nukleáris anyagok illegális kereskedelméről és annak megakadályozásáról.** A négynapos ülésen közel 80 ország 250 szakértője vett részt. Az OAH-t *Horváth Kristóf* fősztályvezető és *Rácz Gabriella* tanácsos képviselte. A konferencia célja a nemzetközi tapasztalatok összegyűjtése volt a nukleáris anyagok és radioaktív sugárforrások illegális kereskedelmének megelőzése, detektálása és a felderített esetekben adott válaszlepeksek megfogalmazása területén. A részt vevő országok beszámoltak a nemzeti szabályozásokról, beleértve az illegális forgalmazás ellen tett intézkedéseket. A kutatóintézetek képviselői legújabb eredményeiről és tapasztalataikról adtak számot. A konferencián *Rácz Gabriella* „Az illegális forgalmazás detektálási lehetőségeinek megteremtése” című szekcióban tartott előadást az illegális kereskedelem megakadályozásában alkalmazott magyarországi jogi és technikai eszközökről.

Új EU-elnökség

Az Európai Tanács Nukleáris Kérdések Munkacsoportja (WPAQ) 2008. január 9-én Brüsszelben tartotta a soros szlovén EU elnökség alatti első ülését, amelyen *Koblinger László,* az OAH főigazgató-helyettese vett részt. **A munkacsoport következő fél éves munkaprogramjában kiemelten szerepel a nukleáris biztonsággal és hulladékkezeléssel foglalkozó magas szintű csoport tevékenységének nyomon követése.** Figyelemmel kísérik a nemrég alakult Európai Nukleáris Energia Fórum munkáját

is. Az Euratom biztosítéki (safeguards) programját is megvitatják, külön kiemelve a NAÜ-Euratom alsó szintű kapcsolattartói bizottság üléseit. A munkacsoport foglalkozik majd az Európai Bizottság jelentéseivel (pl. a leszerelési pénzügyi alapok helyzetéről), valamint az Euratom nemzetközi kapcsolataival. Az ülések napirendjén szerepel a Kanadával, Oroszországgal és Kínával kötendő egyezmények áttekintése is.

HATÓSÁGI TEVÉKENYSÉG

Szakhatósági hozzájárulás a NRHT létesítéséhez

Az OAH a Bábaapátiban épülő Nemzeti Radioaktív Hulladéktároló (NRHT) engedélyezési eljárásaiban szakhatóságként működik közre. A környezetvédelmi eljárást követően a létesítmény hatósági engedélyezése újabb fontos fázisához érkezett. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Dél-dunántúli Regionális Intézete mint elsőfokú engedélyező hatóság szakhatósági hozzájárulást kért az NRHT létesítési engedélyének kiadásához. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. által összeállított engedélyezési dokumentáció áttanulmányozását követően az OAH meghatározta a szakhatósági hozzájárulás feltételeit. **A nukleáris biztonsági hatóság a kritikusság megelőzésére, a biztonságjelentések forrásanyagaira, valamint a hulladékcsomagok átvételi kritériumaira fogalmazott meg szakhatósági előírásokat, a nukleáris és radioaktív anyagok hatósága pedig a nyilvántartásra, az ellenőrzésre és az adatszolgáltatásra vonatkozó feltételeket szabta meg.**

Oktatóreaktor IBJ

A BME Nukleáris Technikai Intézete (BME NTI) 2007 januárjában benyújtotta az Oktatóreaktor Időszakos Biztonsági Jelentését (IBJ), melynek felülvizsgálata után az OAH 2017. június 30-ig érvényes üzemeltetési engedélyt adott a létesítménynek. **A hatóság a Jelentés elfogadását feltételekhez kötötte, s javító intézkedések végrehajtását rendelte el, amelyeket az engedélyesnek a határozatban megadott határidőkre kell teljesítenie.** Az OAH 2007. október 30-31-én átfogó ellenőrzést tartott az engedélyesnél, amelynek során áttekintette a biztonság menedzselését, a minőségbiztosítást, a létesítmény műszaki állapotát, valamint az üzemeltetést, s kiemelten vizsgálta a javító intézkedések végrehajtását. Megállapította, hogy a végrehajtás megfelelő ütemben halad. Az ellenőrzésről készített értékelő jelentést 2007 decemberében megküldte az engedélyesnek, s ennek alapján a BME NTI intézkedési tervet készít.

Átalakítások a KFKI AEKI telephelyén

Az Amerikai Egyesült Államok kormánya, az Oroszországi Föderáció kormánya és a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) 2004-ben háromoldalú megállapodást kötött az orosz eredetű, 20%-nál nagyobb dúsítású kutatóreaktor-fűtőelemek oroszországi újra-feldolgozó helyre történő visszaszállítására. **Az Egyesült Államok által finanszírozott program nukleáris biztonsági és nemzetgazdasági szempontból kedvező lehetőséget teremtett a KFKI Atomenergia Kutatóintézet (AEKI) Budapesti Kutatóreaktora (BKR) kiégett fűtőlemeinek elszállítására.** A feltételek megteremtésére az Egyesült Államok Energetikai Minisztériuma és az AEKI szerződést kötött. Ennek alapján az üzemeltető kidolgozta a telephely szükséges átalakításának terveit, amelyekre az OAH Nukleáris Biztonsági Igazgatósága (NBI) a szakhatóságok bevonásával 2007 tavaszán adott építési és átalakítási engedélyt. Az NBI rendszeres gyártóművi és telephelyi ellenőrzésével elvégzett létesítési tevékenységek nyomán 2007 őszére elkészült a külső kiégettüzemanyag-tároló területén a kiégett üzemanyag konténeres szállításának előkészítéséhez szükséges technológiai műveleteknek helyt adó szervizesamok, és benne a kiszolgáló technológiai, sugárellenőrző és őrzésvédelmi berendezések telepítése. A létesítmény használati és üzembe-helyezési engedélyezési eljárása 2008 januárjában kezdődik.